

Sygn. akt IV KS 50/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)
SSN Krzysztof Cesarz (sprawozdawca)
SSN Jerzy Grubba

w sprawie **M. D.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron,

w dniu 21 listopada 2019 r.

skargi obrońcy oskarżonego na wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 30 lipca 2019 r., sygn. akt IX Ka (...),

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt II K (...),

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

I. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym,

II. nakazuje zwrócić oskarżonemu M. D. uiszczoną opłatę od skargi w wysokości 450 zł.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. II K (...) M. D. został uniewinniony od zarzutu popełnienia występku zakwalifikowanych z art. 286 § 1 k.k. oraz art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k., polegających na tym, że:

- I. w dniu 13 kwietnia 2015 roku w K., woj. (...), w markecie K. nr [...], w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził pracownika działu informacji do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Marketu K. poprzez wprowadzenie go w błąd co do pochodzenia reklamowanych artykułów w postaci prostownicy R. [...] oraz F. maszynki do golenia [...], nabytych poza siecią Marketu K., a następnie uzyskał zwrot wartości artykułów na łączną kwotę 109,98 złotych na szkodę K. sp. z o.o. w W.,
- II. w dniu 14 kwietnia 2015 roku w K., woj. (...) , w markecie K. nr (...), wspólnie i w porozumieniu z M. S., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić pracownika działu informacji do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Marketu K. poprzez wprowadzenie go w błąd co do pochodzenia reklamowanych artykułów w postaci 25 sztuk długopisów marki H. oraz 30 sztuk płyt DVD z filmami nabytych poza siecią Marketu K. o łącznej wartości 1949,45 zł na szkodę K. sp. z o.o. w W.,
- III. w dniu 29 marca 2015 roku w S., woj. (...), w markecie K. nr (...), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził pracownika działu informacji do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Marketu K. poprzez wprowadzenie go w błąd co do pochodzenia reklamowanych artykułów w postaci żelazka marki Z., K. [...] oraz K. radiobudzika [...] nabytych poza siecią Marketu K., a następnie uzyskał zwrot wartości artykułów na łączną kwotę 499,79 złotych na szkodę K. sp. z o.o. w W.,

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator, zarzucając:

- 1) błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na niezasadnym przyjęciu, że oskarżony nie wypełnił znamion zarzucanych mu przestępstw z art. 286 § 1 k.k., podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego wskazuje, że oskarżony zwracając w sklepach sieci K. niezakupione tam towary i otrzymując za ich zwrot należność równoważną cenie obowiązującej w sieci K., wyrządził sieci K. szkodę w wysokości odpowiadającej kwocie otrzymanego zwrotu zakupów, natomiast dla

bytu czynu zabronionego określonego w art. 286 § 1 k.k. obojętne jest, czy pokrzywdzony mógł wykryć swój błąd przy dołożeniu znikomej nawet staranności, bowiem istotne jest tylko to, czy podjęte przez sprawcę działania okazały się wystarczające do wprowadzenia z błąd pokrzywdzonego;

2) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 193 § 1 k.p.k. w zw. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 9 § 1 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 i art. 366 § 1 k.p.k. poprzez zaniechanie dopuszczenia przez Sąd z urzędu opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego w celu stwierdzenia, czy na datowanym na dzień 29 marca 2015 r. dokumencie zwrotu w sklepie K. w S. żelazka marki Z., K. [...] oraz K. radio budzika [...] widnieje podpis „W.” złożony przez oskarżonego – podczas, gdy dowód ten jawi się jako kluczowy dla wyjaśnienia okoliczności sprawy, zwłaszcza sprawstwa oskarżonego w zakresie czynu zarzucanego mu w pkt III aktu oskarżenia.

Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 4 października 2017 r., sygn. IX Ka (...) zaskarżony wyrok został uchylony i sprawa przekazana do ponownego rozpoznania.

Na to orzeczenie obrońca oskarżonego złożył skargę, zarzucając naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. polegające na wydaniu orzeczenia kasatoryjnego w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki określone w art. 439 § 1 i art. 454 k.p.k., a nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, zaś wskazania Sądu odwoławczego co do dalszego postępowania ograniczają się do przeprowadzenia dowodu z opinii grafologa.

Wyrokiem z dnia 14 marca 2018 r., sygn. IV KS 4/18 Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Orzekając ponownie w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. IX Ka (...) uchylił wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej uniewinnienia od zarzutu popełnienia przestępstw opisanych w zarzutach I i II aktu oskarżenia, przekazując sprawę w tym zakresie temuż Sądowi do ponownego rozpoznania; utrzymał w mocy wyrok w części

dotyczącej uniewinnienia oskarżonego od zarzutu opisanego w pkt III aktu oskarżenia.

Od wyroku w części uchylającej i przekazującej sprawę do ponownego rozpoznania skargę złożył obrońca oskarżonego, zarzucając w niej naruszenie art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu I instancji i przekazaniu sprawy w sytuacji, gdy nie wystąpiły przesłanki określone w tym przepisie.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2019 r., sygn. IV KS 12/19 Sąd Najwyższy uchylił wyrok w zaskarżonej części i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym przypominając, że skoro Sąd widział potrzebę uzupełnienia materiału dowodowego, to powinien przeprowadzić ten brakujący dowód (s. 4 uzasadnienia wyroku SN).

Wyrokiem z dnia 30 lipca 2019 r., sygn. IX Ka (...) Sąd odwoławczy uchylił wyrok Sądu Rejonowego w S. w zakresie czynów opisanych w pkt I i II aktu oskarżenia i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

Skargę na to orzeczenie złożył obrońca oskarżonego, zarzucając naruszenie art. 437 w zw. z art. 454 k.p.k. poprzez przedwczesne i bezzasadne uchylenie zaskarżonego orzeczenia uniewinniającego bez uzupełnienia materiału dowodowego, wbrew wytycznym Sądu Najwyższego i wnosząc o zasądzenie kosztów za postępowanie skargowe przed Sądem Najwyższym.

Autor skargi podniósł, że „Sąd Okręgowy w swoim własnym orzeczeniu z dnia 28 listopada 2018 r. zauważył potrzebę dodatkowego przesłuchania świadka M.S.. Mimo to, wbrew wytycznym Sądu Najwyższego, który uchylił powyższy wyrok, Sąd Okręgowy nie uzupełnił materiału dowodowego w tym zakresie, delegując tę czynność Sądowi I instancji”. Wskazał nadto, że Sąd Okręgowy wyszedł poza granice art. 433 § 1 k.p.k., gdyż prokurator „podtrzymał apelację i podkreślił, że zarzuca błąd w ustaleniach faktycznych”. Mimo to Sąd Okręgowy wyszedł poza granice zaskarżenia, uznając, że autorowi apelacji chodziło o naruszenie prawa materialnego.

Obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut podniesiony w skardze okazał się zasadny.

Poczynając od drugiej kwestii zasygnalizowanej w skardze, zadaniem sądu odwoławczego jest zdekodowanie rzeczywistej intencji podmiotu wnoszącego środek odwoławczy, co jest konieczne z uwagi na treść art. 433 § 1 k.p.k. Nie zawsze intencja ta pokrywa się z literalnie określonym zarzutem i dlatego wymaga jej odczytania przy pomocy dyrektywy określonej w art. 118 § 1 k.p.k. Sąd odwoławczy doszedł do trafnego wniosku co do rodzaju uchybienia wskazanego w apelacji, to jest obrazy prawa materialnego.

Przechodząc do zarzutu skargi, rozpoznając po raz drugi sprawę Sąd ten nie wykonał jednak wskazania Sądu Najwyższego wyrażonego w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 marca 2019 r., sygn. IV KS 12/19, zobowiązującego Sąd II instancji do uzupełniającego przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka M. S., który był już słuchany przez Sąd I instancji (k. 187-187v). Sąd Okręgowy nie dostrzegł, że zgodnie z art. 539f k.p.k. przepisy art. 442 § 1 i 3 k.p.k. w postępowaniu skargowym stosuje się odpowiednio. Dyspozycja tych przepisów, rzecz jasna, nie wiąże przecież Sądu Najwyższego, lecz ten sąd, którego wyrok został uchylony w następstwie uwzględnienia skargi złożonej w trybie art. 539a k.p.k. Inaczej mówiąc, w razie uchylenia wyroku sądu odwoławczego na skutek skargi wniesionej w trybie art. 539a § 1 k.p.k., wskazania Sądu Najwyższego co do dalszego postępowania apelacyjnego są, w myśl art. 442 § 3 w zw. z art. 539f § 1 k.p.k., wiążące dla tego sądu.

W tym stanie rzeczy zasadne było twierdzenie autora skargi, że wyrok zapadł przedwcześnie, a więc z naruszeniem art. 437 k.p.k., z uwagi na to, że Sąd Okręgowy w K. nie uzupełnił materiału dowodowego, zgodnie z wytycznymi Sądu Najwyższego, co implikowało konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Sąd *ad quem* przesłucha uzupełniająco świadka M.S. na okoliczności dotyczące czynu z pkt II, decydując uprzednio, czy przy tej czynności konieczna jest obecność oskarżonego, w celu ewentualnej konfrontacji, a następnie rozpozna apelację.

as